

VREEMD MILIEU

Milieuzorg internationaal

Tabak of geen tabak

Vorig schooljaar kregen een dertigtal Waalse basis- en secundaire scholen een eerste diploma 'Ecole pour demain' uitgereikt. Ook dit schooljaar brengen scholen in het Waalse en Brusselse Gewest milieuzorg in de praktijk. In al die scholen meten de leerlingen hun milieuwinst, selecteren ze hun afval en sparen ze water en energie. Scholen die een milieuzorgproject uitbouwen leren ook van elkaar en spreken daarvoor verschillende vaardigheden aan. Een uitwisselingsproject tussen 'groene scholen' over de gewestgrenzen kan hierbij een meerwaarde zijn.

Het project **Klavertje Drie**, dat uitwisselingen tussen schoolklassen uit de drie taalgemeenschappen van het land stimuleert, brengt ook **groene scholen uit heel België** bij elkaar.

Het richt zich tot de secundaire scholen en tot de derde graad van het lager onderwijs en trekt hiervoor een beurs uit. **750 tot 1.370 euro voor een driedaagse (basisschool) tot een vijfdaagse (secundair) uitwisseling** tussen klassen uit twee of de drie gewesten. Het project wil dat de leerlingen **elkaars leefwereld en taal** leren kennen en zich **voor de wereld rondom hen** openstellen. Uitermate geschikt dus om thematisch te werken.

Sinds de lancering van het project in 1994 kende Klavertje Drie al 625 beurzen toe aan 1.250 klassen, goed voor meer dan 28.627 Nederlandstalige, Franstalige en Duitstalige leerlingen.

De Nationale Loterij en de NMBS ondersteunen de uitwisselingen. De folder van Klavertje Drie en de formulieren om een project in te dienen vraag je aan bij het *Prins Filipsfonds, p.a. Koning Boudewijnstichting, Brederodestraat 21, 1000 Brussel, tel. 02 549 61 91, fax 02 512 32 49,*

e-mail info@prins-filipsfonds.org

www.prins-filipsfonds.org

Adressen van deelnemende Waalse en Franstalige Brusselse 'Ecoles pour demain' vind je bij *Coren, Cathy Grimonpont, tel. en fax 02 640 53 23, catherinegrimonpont@coren.be*

www.coren.be

De website van het Prins Filipsfonds **helpt je om een geschikte partner te vinden**. Binnenkort vinden de scholen die in een thematische uitwisseling MOS - Ecoles pour demain geïnteresseerd zijn elkaar op de website van het fonds. Voorlopig kan je hiervoor terecht bij de MOS-coördinatie, die je de adressen doorspeelt.

M.O.S.

Mail of Schrijf

Spionage (1)

Wij willen op onze school een milieubeleid voeren en onze leerlingen actief bij de uitvoering ervan betrekken. Ik botste op uw project en het ontwikkelde materiaal via het internet. Is het mogelijk dat u ons dit toestuurdt? Peter van Haeringen, docent natuur-scheikunde, petrili@s4all.nl

Spionage (2)

Hoe doen secundaire scholen in België aan milieuzorg? Ik wil ook wel de video. Inge Ledent, Schagen, Nederland

BUITENSCHOOLS LEREN MET BUITENLANDSE PARTNERS...

MOS op stage

Ik ben student aan het Hoger Instituut voor Readaptatiewetenschappen in Leuven. In het laatste jaar moet ik een praktijkstage doen en er een eindwerk aan koppelen. Ik koos ervoor om samen met MOS een basisschool in't 'groen' te zetten. Bij een project van Natuurpunt kreeg ik enkele jaren geleden de smaak van natuureducatie te pakken: kinderen via ervaringsgericht leren het belang van de natuur bijbrengen, hen waarden en normen over de natuur op een ludieke manier aanreiken.

Mijn stageopdracht bestaat er in om MOS in een basisschool in te voeren. Via leerlingenparticipatie tracht ik een denkforum op te richten. Na een voorstelling van het project in alle klassen stel ik een 'groene denkgroep' samen, met twee vertegenwoordigers uit elke klas die wekelijks samenkomen. Tijdens die bijeenkomsten brainstormen en plannen we, werken we onze ideeën uit, organiseren we activiteiten. Samen knutselen we een groene ideeënbus in elkaar waarvoor we in de school een plaatsje zoeken. Verder begeleid ik de aanleg van een moestuintje en de bouw van een kippenren op school. Het wordt een project waarbij de kinderen actief deelnemen, voeling houden met en kennis opdoen over planten en dieren. Hopelijk groeit mijn eindwerk uit tot een leidraad voor scholen die met een MOS-project willen beginnen.

Zo probeer ik mijn steentje bij te dragen aan het behoud van de natuur, maar vooral aan de bewustmaking van het belang ervan. Ik hoop dat ik door mijn werk aan een volgende generatie een positief signaal kan geven.

Bart Dirckx, bartdirckx@care2.com

Minder consumptie, méér kwaliteit

De Internationale Gesamtschule Heidelberg telt 1700 leerlingen van 6 tot 18 jaar en heeft zowel algemeen vormende als technische richtingen. Reeds van in de jaren tachtig is 'Umweltarbeit' een continue bezorgdheid. De school slaagde er in 1999 in om samen met de leerlingen 888 000 kWh te besparen. Vanaf 1996 pas pakt de school de problemen gestructureerd aan. Ze schrijft zich in voor een Europees Ecoproject en volgt het voorgeschreven stappenplan nauwgezet. Daardoor voert ze met vertegenwoordigers van alle schoolgeledingen (leerlingen, leraars, directie, ouders, onderhoudspersoneel, inrichtende macht) een milieuzorgsysteem in. De school werkt met het gemeentebestuur projecten uit over afval, energie, water, mobiliteit, groenvoorziening, lawaai, gezondheid en netheid. Het resultaat is duidelijk te zien: op het **'vergroende' dak** bevindt zich naast een batterij fotovoltaïsche cellen een zonnepaneel en een windmolen die de school van warm water en energie voorzien. Daarnaast ontstaan er werkgroepen die zich met verwante activiteiten bezighouden. Zo ontwerpen en bouwen de leerlingen zowel **éénpersoons- als modelbouwboten op zonne-energie**. Ze richten een fietsenherstelplaats op en verkopen milieuvriendelijke schoolmaterialen.

In 2002 behaalt de school als kers op de taart het **Europees EMAS II – label**. De Internationale Gesamtschule toont hiermee aan dat een doorgedreven milieuzorgsysteem in een school mogelijk is.

De school boekt niet enkel op ecologisch gebied successen, ook **de pedagogische winst is enorm**. Iedereen werkt er samen, de kennis op heel wat terreinen verhoogt, duidelijke beleidslijnen voor milieuvriendelijke aankopen worden opgesteld, eco-audits gaan deel van het lessenpakket uitmaken, **het verantwoordelijkheidsbesef van iedereen verhoogt**. De milieuresultaten mogen er zijn: de afvalberg daalt met 25 %, het drinkwaterverbruik vermindert met 10 %, de waterkwaliteit wordt gecontroleerd, het energieverbruik daalt met 5%, de luchtkwaliteit in de lokalen verbetert, het papierverbruik neemt met 5% af, de school verbruikt 20 % minder batterijen, het verbruik van gezonde voedingswaren stijgt met 10%, leerlingen en leerkrachten maken meer gebruik van openbaar vervoer en de fiets, de schoolterreinen worden groener, de buitenwereld wordt meer bij de schoolprojecten betrokken.

*Internationale Gesamtschule Heidelberg, Baden-Badener Strasse 14, 69 126 Heidelberg Duitsland, tel. 0049 62 21 31 00, fax 0049 62 21 31 02 10, igh-schulleitung@gmx.de
www.igh.hd.bw.schule.de*

DE WEBCAM VAN MYRIAM

Prijsvraag

'Brooddoos' was het antwoord op de prijsvraag van de Nieuwsbrief MOS-Groene School van mei, ondertussen tot Mosterd verworpen. Myriam: "Toen ik het kaartje van **Jonathan Devos** van de **Gemeentelijke Basisschool Melle** uit de mand met goede antwoorden haalde, wist ik dat ik de verdiende winnaar beet had. Goed gewerkt, Jonanthantje."

We verdubbelen de inzet. **Twee zonneradio's** (géén netstroom, géén batterijen, mét zonnepaneel en érg opwindend) gaan naar de winnaars van Myriams **nieuwe prijsvraag**. Alleen voor surfers.

De antwoorden vind je op het internet.

1. In 1971 protesteerde Greenpeace tegen atoomproeven op het eiland
6de letter in 1 en 7de letter in 2
2. Wat maakt Protos vrij?
1ste letter in 3 en 4de letter in 4
3. Op de homepagina van 'Natuur- en Milieueducatie' van Aminimal zie je 24 cellen in een
7de letter in 5
4. Het strenge Duitse label 'der duidt aan dat papier zo milieuvriendelijk mogelijk wordt geproduceerd.
1ste letter tweede woord in 6
5. Volgens 'Schoolkoopwijzer' is een gom van natuurlijk rubber of latex zonder kleurstof en zonder omhulsel het milieuvriendelijkst. Dat merk je aan de vijf (verkleinwoord).
5de letter in 7
6. Hout uit duurzaam beheerde bossen krijgt het -label.
2de letter in 8
7. De Wielewaal en Natuurreservaten fuseerden tot : de grootste natuurvereniging in Vlaanderen.
2de letter in 9
8. Een voetafdruk is de milieubelasting van een persoon, stad of land uitgedrukt in oppervlakte.
6de letter in 10
9. De naam van het volledig uit duurzame materialen opgetrokken milieu-educatief informatiecentrum in Bergerhout is het
6de letter in 12
10. Het project 'Klavertje Drie' van het subsidieert uitwisselingen van leerlingen tussen de gemeenschappen in België.
2de letter in 11

Het sleutelwoord is een erg milieubelastend evenement.

7 5 4 8 1 12 10 6 5 11 9 2

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Stuur je briefkaart mét sleutelwoord en vermelding van je naam én school naar de Webcam van Myriam,

Mosterd,
Graaf de Ferrarisgebouw,
Koning Albert II-laan 20 bus 8,
1000 Brussel.

